
VEDLEGG NR. 15

INTERNKONTROLL

TENNSKJÆRET

MØRHUA AS

Morhua AS

Foreløpig Internkontrollsystem for Tennskjæret

Forskrift om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen sier følgende:

§ 4. Plikt til internkontroll

Den som er ansvarlig for virksomheten skal sørge for at det innføres og utøves internkontroll i virksomheten, og at dette gjøres i samarbeid med arbeidstakerne.

§ 5. Internkontrollens innhold

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av akvakulturlovgivningen.

Internkontroll innebærer at virksomheten skal:

1. sørge for at de lover og forskrifter i akvakulturlovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelig,
2. sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelige og oppdaterte kunnskaper og ferdigheter i virksomhetens internkontroll,
3. fastsette mål for internkontrollarbeidet,
4. ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet knyttet til etterlevelse av akvakulturlovgivningen er fordelt i virksomheten,
5. kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, og utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene,
6. iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av akvakulturlovgivningen, og
7. foreta systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt.

Internkontrollen skal dokumenteres i den form og i det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse. Dokumentasjon som følger av krav i eller i medhold av akvakulturlovgivningen, for eksempel instruksjer, tillatelser, kompetansebevis, sertifikater o.l. skal inngå.

Skriftlig dokumentasjon etter denne forskrift skal minst omfatte forhold som nevnt i § 5 annet ledd nummer 3 til 7.

Morhua sitt Internkontrollsystem etableres med «SMARTE» mål:

Spesifikke, Målbare, Aktuelle, Realistiske, Tidsavgrensede, Evaluerbare

Innledning

Dette er en foreløpig beskrivelse av internkontrollsystem (IK-system) for Morhua AS. Denne oppfyller alle krav til et internkontrollsystem så langt det er mulig der vi er nå i prosessen med selskap og lokalitet. Det endelige internkontrollsystemet vil fungere som et verktøy for å sikre at anlegget etableres og driftes i tråd med de krav og forskrifter som gjelder for denne type anlegg/virksomhet.

Et komplett IK-system skal utarbeides med endelige detaljer når anlegget er godkjent og etablert og utstyr er på plass, men før selve produksjonen settes i gang. Medarbeidere må også være på plass i selskapet slik at de kan involveres i utviklingen av IK-systemet slik kravet er. Arbeidet med et IK-system er uansett en kontinuerlig og dynamisk prosess som må ta hensyn til hvilket stadium i utviklingen bedriften befinner seg.

Innholdet vil, når produksjonen settes i gang, dekke alle de følgende interne krav:

- Sørge for at de lover og forskrifter i akvakulturlovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelige.
- Sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelige og oppdaterte kunnskaper og ferdigheter i virksomhetens internkontroll.
- Fastsette mål for internkontrollarbeidet.
- Ha oversikt over virksomhetens organisasjon. Herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet knyttet til etterlevelse av akvakulturlovgivningen er fordelt i virksomheten.
- Kartlegge mulige farer og problemer, og på denne bakgrunn vurdere risiko, og utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoen.
- Iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av akvakulturlovgivningen.
- Foreta systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt.

Generelle krav som også implementeres i internkontrollsystemet vårt:

- Internkontrollen skal tilpasses og dokumenteres i forhold til virksomhetens art, aktiviteter, størrelse og risikoforhold i det omfang som er nødvendig for å etterleve akvakulturlovgivningen.
- Skriftlig dokumentasjon etter denne forskrift skal *minst* omfatte forhold som nevnt i §5 annet ledd nummer 3 til 7.

1. Mål og planlegging

1.1 Overordnet mål:

1. Morhua skal ved oppstart ha etablert et internkontrollsystem som ivaretar myndighetens krav til ytre miljø, dyrehelse, arbeidsmiljø i tråd med alle aktuelle lover og forskrifter.
2. IK-systemet skal inkludere rutiner som bidrar til kontinuerlig videreutvikling av systemet og rutiner for beste drift av anlegget samt kunnskapsoppdatering hos ansatte.
3. IK-systemet skal være et bidrag til at Morhua gis et godt omdømme i markedet.

1.2 Områder for delmål som vil bli utarbeidet i samråd med ansatte:

- Informasjon og oppdatering
- Involvering og medvirkning
- Opplæring og videreutvikling

2. Lover og forskrifter

Daglig leder er til enhver tid ansvarlig for å holde IK-systemet til Morhua oppdatert og har ansvar for at alle ansatte er kjent med og kan implementere systemet i den respektive ansattes arbeidshverdag.

Relevante lover og forskrifter

Akvakulturloven:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-79>

Matloven (akvakulturrelatert del)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2003-12-19-124>

Dyrevelferdsloven

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-97>

Forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-06-17-823>

Forurensingsloven

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-03-13-6>

Akvakulturdriftforskriften:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-06-17-822>

Forskrift om transport av akvakulturdyr:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-06-17-820>

Dyrehelseforskriften:

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-04-06-631/KAPITTEL_1#§2

Dyrehelseovervåkningsforskriften:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-04-06-632>

Dyresykdomsbekjempelsesforskriften:

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2022-04-06-634>

Akvakulturhelsesertifikatforskriften:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-04-06-626>

NYTEK-forskriften

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2022-08-22-1484>

Mathelsesertifikatforskriften

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-04-06-625>

3. Organisering

Dette punktet må fylles ut når ansatte i bedriften er på plass og valg av organisering er foretatt.

4. Kunnskap og opplæring

4.1 Hensikt

Sikre at alle ansatte til enhver tid er kjent med nødvendige rutiner og prosedyrer for å ivareta sine oppgaver i tråd med lover, forskrifter, krav og IK-system.

4.2 Rutine for opplæring av medarbeidere i Morhua

- Ved engasjering av medarbeidere har daglig leder ansvar for at det blir gitt opplæring alle relevante sider av IK-systemet.
- Det er obligatorisk for alle å kjenne til bedriftens rutiner og hva de innebærer og omfatter.
- Alle medarbeidere eller samarbeidspartnere har også plikt til å sette seg inn i aktuelle deler av systemet, og forplikter seg ved underskrevet egenerklæring etter opplæring/gjennomgang. Det blir lagt stor vekt på dyrehelse/velferd, smittebegrensing, miljø og kvalitet.

5. Risikokartlegging (overordnet)

5.1 Hensikt

Hensikten med risikokartleggingen er at Morhua kontinuerlig vurderer risiko og innfører tiltak for å forbedre virksomheten i forhold til ytre miljø, dyrehelse og dyrevelferd. Morhua skal ha en egen beredskapsplan som skal bidra til å ivareta smittehygiene og fiskevelferd i krisesituasjoner.

5.2 Områder for risikoanalyse

Risikoanalysen skal særlig ta for seg følgende områder:

- miljøbelastning av lokaliteten
- sykdom
- smitteoverføring
- velferdsproblemer
- deformiteter
- kjemikaliebruk

5.3 Anlegget

Anlegget er omsøkt for 2340 tonn MTB kommersiell produksjon av matfisk av torsk. Det planlegges 6 bur orientert NØ-SV med plass til 6 merder på 120 meter omkrets. Overflatedelen vil måle om lag 210 x 140 meter.

Mer konkrete detaljer rundt anlegget vil inkorporeres i IK-systemet når anlegget etableres.

5.4 Rømming

Alle tiltak rundt rømming vil være i henhold til NS 9416:2013 og til «Forskrift om krav til teknisk standard for akvakulturanlegg for fisk i sjø, innsjø og vassdrag (NYTEK23)».

5.5 Smittesikring

Alle tiltak for å forhindre smitte inn til og ut fra anlegget vil etableres etter krav og mål om beste praksis.

Mer konkrete detaljer rundt anlegget vil inkorporeres i IK-systemet når anlegget etableres og det bestilles utstyr til smittesikring av anlegget.

5.6 Smitteveier

Biologisk materiale

Alt biologisk materiale som tas inn i anlegget medfører smitterisiko.

For at fisk skal kunne settes ut på Tennskjæret, må leverandør av fisk kunne oppfylle kriterier til beste praksis. Det vil stilles strenge krav til leverandør av fisk som skal settes ut i anlegget og all fisk som settes ut skal leveres med all nødvendig dokumentasjon og helseattest samt være vaksinert mot utvalgte sykdommer. All dokumentasjon om fisken som tas inn i anlegget journalføres og skal være lett tilgjengelig for ansatte og veterinær/fiskehelsepersonell ved behov.

Vektorer

Skadedyr, mink og fugler kan fungere som bærere av smittestoff. Fugler er ofte mellomverter for tarm og øyeparasitter som kan ramme fisken, men også andre mikroorganismer som er skadelige for fisk kan overleve kortere tid på varmblodige dyr.

Detaljer rundt utstyr og rutiner for begrensning av kontakt mellom fisken i anlegget og andre dyr skal foreligge for anlegget

Besøk og egne ansatte kan også fungere som vektor for smittestoff. Spesielt etter håndtering av villfisk eller besøk på andre anlegg må det tenkes smittehygiene. Det er driftsleder på anlegget som er ansvarlig for at alle besøkende opptrer i henhold til instruks.

Besøkende registreres med navn og nummer slik at man enkelt kan spore eventuell mistanke om smitte denne veien. Det er forbud for å besøke vårt anlegg innenfor en gitt tidsramme for besøk på andre anlegg avhengig av hvilken type anlegg med hvilke arter personen har besøkt. Dette avklares før besøk.

Skriftlige rutiner og informasjon for dette utarbeides for anlegget.

Utstyr og fôr

Transport av fôr til anlegg og innen anlegg kan medføre smitterisiko og skal planlegges gjennom ryddige rutiner.

Ved bruk av fôringsautomater eller fôringsroboter er renhold svært viktig. Dårlig rengjort utstyr kan medføre økt risiko. Utstyr som tas inn på anlegget skal enten være desinfisert eller ubrukt. Dette gjelder sorteringsanlegg, arbeidsklær, håver, nøter osv.

Det etableres rutiner på at alle deler av anlegget og alt utstyr som kan overføre smitte til og fra fisken enkelt skal kunne rengjøres og desinfiseres.

Alt utstyr tilhører kun ett anlegg og flyttes ikke til andre anlegg. Utstyret til daglig røkting og bruk rengjøres hver dag og det er høyt fokus på renhold og desinfisering av alt utstyr for å unngå smitte.

Rutiner for trafikk til og fra anlegget

All trafikk til og fra anlegget er underlagt koordinering og overvåking av driftsleder. Det skal journalføres og protokoller for smittebegrensning skal etterfølges.

5.7 Håndtering av organisk avfall

Sikker avfallshåndtering er av betydning både for smittevern og forurensning av ytre miljø. Det vil bli laget detaljerte og spesifiserte rutiner for dette i samarbeid med anleggets veterinær og i henhold til beste praksis. Avtale med lokal veterinær vil være på plass i god tid før anlegget settes i aktiv virksomhet.

6. Forbedringer og avvikshåndtering

6.1 Hensikt

Hensikten med risikoanalyse og prosedyrer for avvikshåndtering er å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av alle aktuelle krav fastsatt av myndighetene og Morhua sitt IK-system. Dersom det oppstår avvik, eller andre uheldige forhold, skal det foreligge en klar rutine for hvem som skal kontaktes, hvilke tiltak som skal igangsettes, og hvordan avviket skal evalueres for å unngå at det skjer igjen.

6.2 Prosedyre for avviksbehandling

- Hva gjør du om avvik oppstår?
- Hvilke korrigerende tiltak kan gjøres for å forhindre gjentakelse av avviket?

Daglig leder har ansvaret for at denne skriftlige prosedyren utarbeides og korrigeres samt gjøres kjent for alle ansatte. Alle ansatte forplikter seg i egenerklæring til å følge prosedyren.

- Prosedyren gjelder for alle situasjoner der avvik oppstår.
- Dersom det oppdages avvik må det straks settes inn tiltak
- Avviket må beskrives på eget skjema
- Avviket må meldes til daglig leder
- Tiltak etter prosedyre iverksettes
- Årsak til avviket skal undersøkes og korrigerende tiltak skal iverksettes. Daglig leder er ansvarlig for denne gjennomføringen.

- Ved mistanke om økt dødelighet forårsaket av fiskesykdom skal veterinær som har fiskehelseavtale med anlegget umiddelbart kontaktes (egne rutiner for fiskehelse og besøkshyppighet må utarbeides og avtales med lokal fiskehelseveterinær).
- Tiltakene som gjennomføres skal rapporteres på samme skjema som selve avviket.
- Forslag til forbedringer vurderes i samarbeid med berørte parter, og kan f.eks. være innskjerping av rutiner eventuelt behov for innføring av nye rutiner, klarere ansvarsforhold eller innføre tekniske forbedringer.

7. Systematisk gjennomgang

7.1 Hensikt

Morhua skal ha rutiner for og utføre systematisk overvåking og jevnlig gjennomgang av IK-systemet for å sikre at det fungerer som forutsatt. Daglig leder er ansvarlig for at IK-systemet ivaretas og implementeres.

7.2 Prosedyre for systematisk oppfølging og forbedring av IK-systemet

En gang i året gjennomgås arbeidet med IK-systemet hos Morhua. Alle IK-systemets mapper, logger og kartlegginger skal kontrolleres. Det skal kontrolleres at rutiner og kartlegginger blir fulgt og forstått.

Ansatte involveres i gjennomgangen i forhold til sine oppgaver og ansvarsområder. Innmeldte avvik med vedlegg gjennomgås. Det skrives en rapport etter hver revisjon. Behov for oppfølgingsplan vurderes og utarbeides ved behov. Det foretas en revisjon av systemet dersom det er nødvendig. Den årlige gjennomgangen vil som et minimum vurdere følgende punkter:

- Er lover og forskrifter kjent og oppdatert?
- Er opplæringsrutinene gode nok?
- Har noen behov for mer eller bedre opplæring?
- Har vi oversikt over organisasjonen
- Har vi nådd de målene vi satte oss?
- Fungerer risikokartleggingen?
- Følges de innførte rutinene?
- Er rutinene gode nok, eller bør de endres?
- Bør noen rutiner fjernes/ innføres?
- Er planlagte tiltak gjennomført innen tidsfristene?
- Er det noe som må endres i dokumentasjonen?

Kopi av årsrapporten skal arkiveres minimum til neste revisjon. Eget vedlegg benyttes for gjennomgangen, og er utgangspunkt for årsrapport.

I tillegg til den årlige gjennomgangen vil det flere ganger i løpet av året bli gjennomført stikkprøver/runder på anlegget for å se om internkontrollen fungerer i praksis. Ansvaret for utførelse av dette ligger hos daglig leder.

Utvikling av detaljerte rutiner med utgangspunkt i risikoanalyse

Det skal utarbeides detaljerte rutiner for medarbeidere når anlegget er klart for produksjon. Disse rutinene skal utarbeides basert på en fullstendig risikoanalyse. Slike rutiner skal være relativt detaljerte og svare på:

- *Hvor?*
- *Når?*
- *Hvordan?*

Anleggets veterinær vil delta i utarbeidelsen av disse rutinene og i implementeringen hos ansatte.

Avsluttende kommentarer om elementer som Morhua planlegger å ta med i sitt endelige internkontrollsystem.

Et HACCP-system, som er en del av et internkontrollsystem skal foreligge for lokalitet Tennskjæret. HACCP står for **H**azard **A**nalysis **C**ritical **C**ontrol **P**oint (risikoanalyse og kritiske kontrollpunkt). Ved hjelp av HACCP blir risiko identifisert, håndtert og eliminert i produksjonsprosessen på en egnet måte

Et godt avvikssystem bør sikre at de omdiskuterte problemstillingene blir møtt med relevant kompetanse. Noen ganger er den som har meldt avviket den beste til å vurdere hvilke tiltak som er mest aktuelle. Det vil derfor være fornuftig å lage et system der det samtidig med avviksmeldingen blir bedt om forslag til tiltak fra den som melder avviket.

Virksomheten må synliggjøre at vi følger opp kravet til aktsomhet i matloven § 19. Dette er et krav som skal sikre forsvarlig fiskehelse ved at vi skal unngå sykdom på fisken. Det innebærer at vi skal

- unngå at fisken utsettes for smitte,
- unngå at smittsom sykdom utvikler seg
- unngå å spre smittsom sykdom

Ved å gjennomføre systematiske styringstiltak vil vi kunne etablere barrierer for å hindre smittsom sykdom. Hvert av de tre ovennevnte punktene bør risikovurderes med etablering av forebyggende tiltak. Tiltak kan for eksempel være kontroll med yngelproduksjon, helsekontroll, sikre robust fisk med god helse, hygieniske tiltak, unngå flytting av fisk og utslakting. Dersom vi trass i slike tiltak likevel får sykdom, er det nødvendig å analysere årsakssammenhengene og korrigere med nye forebyggende tiltak.

Styring og kontroll med smittsom sykdom er svært viktig for at driften vår skal være i tråd med matloven § 19. Det kan være nyttig å utforme en handlingsplan for fiskehelse, og dette vil bli gjort i samråd med veterinær/fiskeheletjeneste. En slik plan skal inneholde samlet informasjon om risiko, vurderinger, styrende tiltak og mål for å styrke arbeidet med god fiskehelse.

Det er flere fordeler med handlingsplaner. Det forebyggende helsearbeidet blir vektlagt og mer systematisk. Det gir også styringssignal til våre ansatte og kan bidra til å skape gode holdninger og kultur i selskapet.

Virksomheten skal synliggjøre at vi medvirker til forsvarlig fiskevelferd slik dyrevelferdsloven legger opp til. For å sikre god håndtering av fisken er det avgjørende at de ansatte har den nødvendige kompetanse innen fiskevelferd. Akvakulturdriftsforskriften regulerer den daglige driften ved anlegget. Forskriften krever i § 5 at driften av anlegget vårt skal være helsemessig og fiskevelferdsmessig forsvarlig.

For å følge opp forventningene i dyrevelferdsloven og akvakulturregelverket må vi i internkontrollsystemet konkretisere velferdsmessige utfordringer på anlegget vårt og finne akseptable løsninger på disse.

Ved å lage et IK-system med farekartlegging og risikovurdering vil vi formulere hvilke velferdsmessige påkjenninger fisken er i anlegget vårt er særlig utsatt for. Etter slike prosesser vil det være lettere å forebygge svikt ved at vi har kommet fram til relevante tiltak som reduserer risiko.

Målstyring er relevant for fiskevelferd. Vi skal i samråd med ansatte etablere mål som er praktiske å styre etter og som ikke blir for utydelige og vage. Å ha en målsetting om «god fiskevelferd» for eksempel, er kun egnet som et overordnet mål. Vi må konkretisere dette for å finne mer praktiske og evaluerbare målsettinger. Vi vil få fram hva vi mener er god fiskevelferd, hvilke mål vi setter oss, hvordan vi skal nå målene, og hva vi vil oppnå med arbeidet mot best mulig fiskevelferd.

Helse og velferds-CV for fisken

Hardføre fiskepopulasjoner med god velferdsstatus tåler påkjenninger som sykdom eller fysisk håndtering bedre enn svekket fisk. God yngel/settefiskkvalitet gjør fisken robust for livsfasen i sjø i vårt anlegg. Men også videre godt stell, forsvarlig håndtering og gode miljøforhold vil medvirke til at fisken er mer hardfør gjennom hele produksjonssyklusen. Grundige helsekontroller, hvor resultatene blir samlet i en helse og velferds-cv (anamnese) for fisken, er hensiktsmessig for at fagfolk skal kunne vurdere om fisken er «sterk» nok til å gjennomgå en hardhendt fysisk håndtering. Helsetilstanden og behandlingshistorikken til fisken kan være helt avgjørende for om den kan tåle for eksempel flytting.

Velferdsindikatorer

Veterinærinstituttet og Nofima har utarbeidet en standardisert metode for å måle fiskevelferd. Denne blir kalt FishWell. FishWell er utarbeidet for Atlantisk laks, og regnbueørret, men deler av den kan brukes også til torsk. Også andre fag-/vitenskapelige miljøer kan utvikle lignende verktøy eller ny kunnskap også for torsken, som kan medvirke til forbedring av driften på anlegget vårt. Systematisk bruk av slike «verktøy» for kontroll med velferdsstatus vil være nyttig for å sikre forsvarlig fiskevelferd. Morhua forplikter oss til å holde oss oppdaterte på disse og ta i bruk hensiktsmessige systemer.

Dødelighet

Hvor mye av fisken som overlever fram til slakt er ofte benyttet som et mål på om fisken har hatt god velferd. Undersøkelser over flere år har vist at det særlig er tre hovedårsaker til at fisk ikke overlever. Det er dårlig kvalitet på settefisk, sykdom og håndtering av fisken. Disse resultatene tilsier at vi som selskap skal arbeide med konkrete mål på disse områdene for å få en best mulig fiskevelferd.

Morhua må ha et bevisst forhold til alle trinn i produksjonssyklusen, regelmessig vurdere status og kontinuerlig jobbe med ulike forbedringstiltak for å sikre fiskevelferden på anlegget vårt. For eksempel gjelder det å velge lokaliteter med godt levemiljø for fisken. Et annet tiltak kan være rutiner for å sikre god brønnbåttransport.

Havforskningsinstituttet har i risikovurderingene sine skissert hva som er sannsynlig velferd for fisken basert på nivå av dødelighet. Det kan være nyttig å ta utgangspunkt i dette ved evalueringene vi skal gjennomføre på akkumulert dødelighet gjennom produksjonssyklusene. Et realistisk mål for akkumulerte dødstall per produksjonssyklus vil være en nyttig styringsindikator i forbedringsrutinene.

Identifisering av risiko og risikovurdering er viktige stikkord for å sikre forsvarlig drift på ulike områder av driften. I verste fall er risikoen så stor at det er naturlig å snakke om en potensiell krise eller en kritisk situasjon. Akvakulturregelverket krever at vi skal være forberedt på slike situasjoner. Denne forberedelsen er *beredskap*. Beredskapsplanleggingen er en viktig del av internkontrollen. Beredskap innebærer at vi skal håndtere krisesituasjoner og redusere skade eller tap på materiell, dyr eller mennesker.

IK-akva forskriften er en prosessforskrift. Den stiller ikke materielle krav til produksjonen, men krav til vår virksomhet sine *styringsprosesser*. Ved å etablere nødvendige prosesser blir det materielle regelverket fulgt systematisk. Kravene til internkontrollprosessene er mer overordnet.

Regelverket henger sammen på en slik måte at våre *prosesser* skal sikre at alle de *materielle* kravene fra styresmaktene oppfylles. Prosessene våre skal handle om planlegging, utføring, evaluering og korrigerende.

Vi som driver med akvakultur har en lovpålagt plikt til å ha styring gjennom et internkontrollsystem, jf. matloven § 5 og forskrift om internkontroll for å oppfylle akvakulturregelverket (IK-Akvakultur)

Det er dette internkontroll skal handle om hos Morhua – systematisk ledelse av vår virksomhet.

Skjema for risikoanalyse, skjema for å rapportere avvik samt skjema for korrigerende tiltak etableres og fylles ut når anlegget er ferdigstilt og godkjent. Skjema for revisjon og underskriftsskjema for ansatte med egenerklæring for gjennomgått opplæring i IK-system vil også etableres til anlegget er ferdigstilt og skal godkjennes.

Det vil foreligge eget risikokartlegging for lokalitet Tennskjæret i tid for oppstart av drift. Dette vil sendes Mattilsynet.

Komplett Internkontrollsystem for Tennskjæret oversendes Mattilsynet Region Nord for godkjenning før anlegget tas i bruk.